

Ansehung des Presswesens«) v širším smyslu. Jak jest tomu rozuměti, vykládají stanovy příkladno v Šu 2 odst. 1 a 2. A tu již odstavec 1. naznačuje, že účelem družstva má býti vydávání neb opatřování tiskopisů a děl literárních, aby si členové mohli díla tato levně a pohodlně opatřiti k tomu účelu, by z nich čerpali poučení a byli odvráceni od škod, způsobených špatnou četbou. Jde tedy o podnik rázu výchovného, jenž sleduje v prvé řadě účely čistě ideální a jen zcela podružně jako prostředek k hlavnímu účelu připouští i dosažení výhod hospodářských. Takováto činnost družstva vybočuje však z rámce zákonem přípustného družstevního podnikání, jehož účelem jest výhradně podpora výdělků a hospodářství členů společným provozováním obchodu neb poskytováním úvěru (§ 1 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), jež tedy musí směřovati výhradně buď k opatření nových hospodářských statků a tím podmíněnému zvětšení příjmů nebo k racionelní spotřebě statků a tím ku zmenšení vydání, aneb k zachování získaných již hospodářských hodnot. K obmyšlenému účelu podnikání stěžujícího si družstva nehodí se tedy firma družstevní. Pak ale netřeba se obíratí otázkou, zda a pokud jsou i prostředky v Šu 2 stanov vytčené samy o sobě k dosažení tohoto účelu přípustnými. Zbývá ještě uvést, že jest zcela nerozhodno, že svého času byl povolen zápis družstva do obchodního rejstříku krajského soudu v Ch. na podkladě týchž stanov a že finanční prokuratura, které dotyčně usnesení ze dne 22. července 1923 bylo doručeno, zápisu tomu neodporovala. Tím nemohlo býti prejudikováno odchylnému právnímu názoru nového rejstříkového soudu, jenž jest oprávněn, aby o přípustnosti zápisu rozhodoval samostatně. Dle Šu 11 zákona mohou se stanovy uchylovati od zákona jen v bodech, kde to zákon výslovně dopouští. Měl-li tedy obchodní soud v Praze jako soud rejstříkový za to, že stanovy nehoví předpisu a zásadě Šu 1 zákona o společenstvech, jenž jest právem donucovacím, byl oprávněn zápis společenstva odepřít, aniž byl vázán na právní názor dřívějšího rejstříkového soudu. Soudu pak nepřísluší, by zkoumal, proč finanční prokuratura neodporovala dřívějšímu zápisu.

Čís. 5059.

Dovolací rekurs jest přípustným, »zrušil-li« rekursní soud k rekursu obou stran usnesení prvního soudu a hned ve věci sám v neprospěch povinné strany rozhodl a povolil jinou exekuci, než první soud.

Pravoplatné úřední rozhodnutí o přidělu zabraného bytu pro vojenského gážístu (§ 20 zák. ze dne 11. června 1879, čís. 93 ř. zák.) působí i proti osobě třetí, již povinná strana zabraný byt po zabrání dále pronajala.

Potvrzení právní moci zabíracího usnesení příslušným správním úřadem jest pro soud závazné.

(Rozh. ze dne 20. května 1925, R I 410/25.)

Posádkové velitelství v Ch. domáhalo se na majitelce domu vyklizení zabraného bytu. Soud první stolice povolil exekuci dle Šu 354

ex. ř. Rekursní soud k rekursu vymáhajícího věřitele napadené usnesení zrušil a povolil vnučené vyklizení, recurs dlužnice pak poukázal na vyřízení rekursu vymáhajícího věřitele.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu dlužnice.

Důvody:

Předeslati dlužno, že nejde o srovnalá usnesení obou nižších soudů a že tedy dovolací recurs není podle §u 528 c. ř. s. a §u 78 ex. ř. nepřipustným, protože recursní soud k rekursu obou stran zrušil (správně změnil) usnesení prvního soudu a hned ve věci sám v neprospěch povinné strany rozhodl a povolil jinou exekuci, než první soud. Ve věci samé marně snaží se dovolací recurs otřásti usnesením recursního soudu, které odpovídá stavu věci i zákonu. Exekuční návrh posádkového velitelství v Ch. vyhovoval všem předpokladům §u 54 ex. ř. a právem mu recursní soud vyhověl. Exekučním titulem jsou tu dvě rozhodnutí okresní správy politické v Ch. a to: 1. rozhodnutí ze dne 28. dubna 1924, jímž byl podle §u 20 zákona ze dne 11. června 1879, čís. 93 ř. zák. v domě povinné strany zabrán pro staniční vojenské velitelství k cíli ubytování vojska byt v rozhodnutí blíže popsany, jenž byl tehdy obýván bankovním ředitelem Alfredem U-em. Již tímto rozhodnutím byla stěžovatelka upozorněna, že byt má býti uvolněn, jakmile bude dosavadním nájemníkem vyklizen a že odvolání nemá odkládacího účinku (§ 20 odstavec čtvrtý cit. zák.); 2. rozhodnutí ze dne 1. prosince 1924, jímž bylo povinné straně oznámeno, že zabraný byt určen jest pro kapitána Jaroslava H-a a že obmezuje se z 5 pokojů jen na 3 pokoje s příslušenstvím, které je v rozhodnutí zevrubně uvedeno. Dále přiložilo posádkové velitelství k exekučnímu návrhu také rozhodnutí zemské politické správy ze dne 3. ledna 1925, podle něhož odvolání povinné strany z rozhodnutí čís. 2 bylo zamítnuto. Tato rozhodnutí, z nichž první vydáno bylo na základě §u 20 zák. ze dne 11. června 1879, čís. 93 ř. zák., druhé na základě §u 25 zák. ze dne 13. května 1924, čís. 118 sb. z. a n., jsou exekučními tituly podle §u 1 čís. 12 ex. ř., jak jest výslovně nařizeno v §u 25 odstavec druhý posléz citovaného zákona. Mylným jest názor stěžovatelky, že změnou §u 25 zákona ze dne 11. června 1879, čís. 93 ř. zák., jež nastala zákonem ze dne 13. května 1924, čís. 118 sb. z. a n. pozbylo zabrání bytu účinnosti, neboť jednak stalo se toto zabrání podle §u 20 zák. čís. 93/1879, který změněn nebyl, jednak — i kdyby se bylo stalo podle §u 25 právě zmíněného zákona nepozbylo by účinnosti, neboť § 25 dřívějšího znění zůstal účinným až do dne vyhlášení nového zákona, t. j. do 11. června 1924, načež nahrazen byl novým předpisem, takže všechna opatření, která se stala podle starého předpisu, zůstala v platnosti a tvořila platný podklad pro opatření nová. Z toho jest již také zřejmo, že povinná strana nebyla oprávněna zabraným bytem svémocně nakládati a jej dále pronajati, což podle jejího vlastního tvrzení stalo se počátkem srpna 1924, kdy ještě dřívější nájemník Alfred U. byl v bytě. Shora zmíněná rozhodnutí správních úřadů, tvořící exekuční titul podle §u 1 čís. 12 ex. ř., opatřena jsou podle §u 54 poslední odstavec ex. ř. doložkou, že nabyla moci práva. Tím jest zároveň již také potvrzeno, že nepodléhají

opravnému prostředku, který by vykonatelnost stavěl, což neprávem dovolací rekurs popírá. Potvrzení právní moci příslušným správním úřadem jest pro soud závazné a není soud ani oprávněn, aby takové potvrzení v řízení exekučním přezkoumával, jak to neprávem dovolací rekurs žádá. Mimo to není ani správným tvrzení stěžovatelky, že jí příslušelo i proti rozhodnutí zemské správy politické odvolání, které prý také podala. Stěžovatelka přehlíží, že v §u 25 odstavec druhý zák. ze dne 13. května 1924, čís. 118 sb. z. a n. upraveny jsou dva případy, totiž kde zemská správa politická rozhodovala ve druhé stolici a kde rozhodovala v první stolici. Jen v tomto posledním případě jest přípustno odvolání do 8 dnů k ministerstvu Národní Obrany, kdežto v onom prvním případě rozhoduje politický úřad druhé stolice podle jasného znění zákona s konečnou platností. Prostředek exekuční označen jest v žádosti vymáhajícího věřitele slovy: »návrh na exekuční opatření, aby byl byt vyklizen«. Tento návrh přizpůsoben byl předpisu §u 2 odstavec (12) vládn. nař. ze dne 30. května 1924, čís. 119 sb. z. a n. a označuje podle §u 54 čís. 3 ex. ř. zcela jasně, co vymáhající strana žádá, totiž vyklizení bytu, což znamená podle §u 349 ex. ř., že mají býti z bytu odstraněny jak osoby, tak movité věci a že vymáhající věřitel má býti v držbu bytu uveden. Neprávem tvrdí tedy stěžovatelka, že takový návrh na vyklizení nestačil. Rovněž předmět vyklizení, byt, označen je v žádosti s dostatečnou přesností jak co do místnosti, tak co do polohy, zejména když byl přiložen také výnos ze dne 1. prosince 1924, v jehož odst. 6 jsou zabrané místnosti zevrubně popsány. Lhůta k provedení vyklizení určena jest již zákonem, protože § 25 (2) zák. čís. 118/1924 předpisuje, že držitelé budov jsou povinni do 8 dnů po pravoplatnosti úředního rozhodnutí přikázané obytné prostory vykliditi a místnímu vojenskému velitelství odevzdati. Poněvadž tak povinná strana neučinila, byla vymáhající strana nucena domáhati se vyklizení cestou exekuce. Jde nyní již jen o otázku, zda pravoplatné úřední rozhodnutí o přidělu bytu působí také proti osobě třetí, které povinná strana — jak tvrdí — zabraný byt po zabrání v srpnu 1924 dále pronajala a která tam dosud bydlí. I k této otázce jest přisvědčiti. Byt, o který jde, byl zabrán již v dubnu 1924 a měl býti pro vojenský úřad uvolněn, jakmile se nájemník Alfred U. vystěhuje. Případné odvolání proti takovému opatření politického úřadu nemělo podle §u 20 poslední odstavec zák. čís. 93/1879 odkládacího účinku. Alfred U. se vystěhoval koncem listopadu 1924, při čemž však jeho nájemní právo trvalo ještě do konce prosince 1924. Nejpozději od té doby měl býti byt pro vojenskou správu uvolněn a nebyla tedy povinná strana oprávněna, by jej jinému pronajala, třebaže by se tak bylo stalo ještě před vystěhováním Alfreda U.-a. Stalo-li se tak přece, působí pravoplatné úřední rozhodnutí o přidělu bytu i proti onomu novému nájemníkovi a jest podle §u 25 (2) zák. čís. 118/1924 vykonatelné na návrh místního vojenského úřadu proti komukoliv. To vyplývá také z §u 2 odst. (12) vládn. nař. čís. 119/1924, podle něhož učiní místní vojenský úřad u příslušného okresního soudu návrh na exekuční opatření, aby byl byt vyklizen, nemůže-li vojenský gážísta pravoplatně přidělený byt osídliti z viny dosavadního držitele. »Držitelem« rozumí se tu osoba, která může bytem nakládati a proti níž rozhodnutí o zabrání bytu čelí (§ 25 odst. 2 shora

cit. zák.), tedy zde vlastnice domu. Vina její záleží v tom, že byt přes úřední zábor dále pronajala. Kdyby byl správným názor stěžovatelky, že nyní vojenská správa musí si zase nejprve vymoci rozhodnutí o přidělu bytu proti novému nájemníkovi, mohli by držitelé budov nebo bytů i pravoplatná rozhodnutí o přidělu vždy znova mařiti tím, že by před odevzdáním byt dále pronajali a pak se na smluvní poměr s novým nájemníkem odvolávali. Jak se pronajímatelka s novým nájemníkem vypořádá, jest její věcí.

Čís. 5060.

Tím, že manžel cizozemec, byv slyšen před cizozemským soudem o žalobě, podané na něho v tuzemsku o rozluku manželství, obíral se pouze věcí samou, nenamítнув nepřislušnosti tuzemského soudu, nastala prorogace dle Šu 104 j. n.

§ 76 j. n. nerozeznává mezi tuzemci a cizinci. Dvorské dekrety ze dne 15. července 1796 a ze dne 23. října 1801, čís. 542 sb. z. s. nebyly zrušeny vydáním nové jurisdikční normy. Jak dle práva říšskoněmeckého tak dle práva československého rozhodno jest ve příčině formy, ve které má býti sňatek uzavřen, právo místa, kde byl sňatek uzavřen.

(Rozh. ze dne 26. května 1925, R I 418/25.)

V řízení o žalobě Marie K-ové, bydlící v Broumově, proti Augustu K-ovi, bytem v Berlíně, o rozluku manželství prohlásil se s o u d p r v é s t o l i c e (krajský soud v Hradci Králové) k námitce žalovaného nepřislušným a vyslovil zmatečnost veškerá předchozího jednání. D ů v o d y: Dle předloženého domovského listu pruského vládního presidenta ve Vratislavi jest žalovaný příslušníkem státu pruského (v Německé republice) a jest proto dovolaný tuzemský soud k projednávání tohoto sporu nad cizozemcem dle Šu 4, 34 obč. zák. a čl. XIV. uvoz. zák. k c. ř. s. nepřislušným, pročez bylo dle Šu 42 j. n. vysloviti nepřislušnost tuzemského soudu a současně prohlásiti dosavadní řízení za zmatečné. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřislušnosti. D ů v o d y: Jde tu o manželský spor dvou cizinců, z nichž jeden bydlí v tuzemsku, druhý v Německu, kam jest příslušným. K rozhodování o žalobách o rozluku manželství povolán jest dle Šu 76 j. n. výhradně soud posledního společného bydliště manželů. Cizinci mohou se však ve smyslu Šu 104 j. n. podrobiti pravomoci zdejšího soudu, i když tu posledního společného bydliště neměli, a to, jak poslední odstavec nového znění tohoto paragrafu praví, také mlčky tím způsobem, že žalovaná strana, neopověděvši námitky nepřislušnosti zdejšího soudu, ve věci dále jedná. Tak tomu bylo i v tomto případě, neboť žalovaný po doručení žaloby, byv o žalobě slyšen u soudu v Berlíně dne 6. února 1925, tvrzení žalobní vyvracel, důkazy nabízel a učinil návrh, aby manželství bylo rozloučeno z výhradné viny žalobkyně, aniž by nepřislušnost soudu tuzemského byl namítal, čímž nastala prorogace dle Šu 104 cit. zák. (srv. rozh. sb. n. s. čís. 1205 a 1016). Na tom ničeho nemění okolnost, že žalovaný podáním z 10. března 1925 nepřislušnost soudu namítal, od-